

■ Strefa euro, nowy budżet i reformy instytucjonalne podczas prezydencji Austrii w Radzie Unii Europejskiej

Karol Janoś

Do głównych priorytetów austriackiej prezydencji, odnoszących się do Unii Gospodarczej i Walutowej, należy kontynuacja dyskusji na temat wprowadzenia instrumentów służących stabilizacji, odporności i konwergencji (kwestia budżetu dla strefy euro i przekształcenia Europejskiego Mechanizmu Stabilności w Europejski Fundusz Walutowy) i zmiany w systemie podatkowym UE. W trakcie prezydencji Austrii będą kontynuowane negocjacje w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych UE. W zakresie reform instytucjonalnych UE priorytetowe znaczenie ma dla austriackiego rządu większe zastosowanie zasady subsydiarności.

Unia Gospodarcza i Walutowa (UGiW)

Prezydencja austriacka będzie koncentrować się na wprowadzeniu politycznych instrumentów służących stabilizacji, odporności i konwergencji UGiW. Zamierzeniem Austrii jest kontynuacja debaty na temat przekształceń strefy euro, której podstawą mają być propozycje Komisji Europejskiej z grudnia 2017 r. Austria, podobnie jak Dania, Estonia, Holandia i Finlandia, jest zdecydowanie przeciwna propozycji utworzenia oddzielnego budżetu dla strefy euro, uzgodnionej przez Niemcy i Francję w trakcie konsultacji międzyrządowych w Mesebergu (19.06.2018). Wiedeń jest także bardzo niechętny idei utworzenia stanowiska europejskiego ministra finansów i gospodarki, która znalazła się wśród propozycji reform strefy euro przedstawionych przez Komisję Europejską w grudniu 2017 r. W opinii austriackiego ministra finansów Hartwiga Lögera utworzenie takiego stanowiska doprowadziłoby do zmniejszenia odpowiedzialności poszczególnych państw członkowskich i osłabienia roli parlamentów narodowych. Rząd Austrii jest natomiast otwarty na pomysł przekształcenia Europejskiego Mechanizmu Stabilności w Europejski

Redakcja:

Radostaw Grodzki

Jacek Kubera

(redaktor naczelny)

Piotr Kubiak

Krzysztof Malinowski

Korekta:

Hanna Różanek

Nr 354/2018

24.07.18

ISSN 2450-5080

Biuletyny dostępne
także dzięki:
NEWSLETTER IZ
FACEBOOK
SCRIBD
LINKEDIN
TWITTER

Fundusz Walutowy. Jak wskazywał kanclerz S. Kurz, Austrii znacznie bliższa jest koncepcja EFW, którą przedstawiał jeszcze jako minister finansów, przewodniczący niemieckiego Bundestagu W. Schäuble. Wiedeń optuje za tym, aby EFW, tak jak obecnie EMS, był instytucją o charakterze międzyrządowym, co z kolei pozostaje w sprzeczności z propozycjami Komisji Europejskiej.

Jednym z głównych priorytetów dla Austrii będą także prace nad ukończeniem unii bankowej. Działania Austrii skupią się na implementacji instrumentów, które pozwolą na zmniejszenie poziomu ryzyka. Postępy w tej dziedzinie traktowane są przez rząd Austrii, podobnie jak przez RFN, jako wyjściowy warunek wprowadzenia w życie instrumentów służących uwspólnotowieniu ryzyka, takich jak Europejski System Gwarantowania Depozytów, jak i będących narzędziem ostatecznego zastosowania poprzez EMS stanowiący mechanizm ochronny dla Jednolitego Funduszu Restrukturyzacji i Uporządkowania Likwidacji. W pierwszej kolejności Austria będzie zabiegać o przyjęcie pakietu reform dotyczącego dalszego wzmacniania odporności banków w UE („Risk Reduction Measures”) przedstawionego przez Komisję Europejską w 2016 r. Pakiet ten obejmuje środki zwiększające odporność instytucji UE i stabilność finansową, środki poprawiające zdolność banków do udzielania kredytów w celu wspierania gospodarki UE oraz środki służące dalszemu zwiększaniu roli banków w osiąganiu głębszych i bardziej płynnych rynków kapitałowych UE.

Celem Austrii będzie również zwiększenie efektywności ściągalności podatków oraz przeciwdziałania oszustwom podatkowym. Priorytetowy charakter ma zwłaszcza wypracowanie silnej pozycji UE wobec międzynarodowych partnerów w zakresie opodatkowania gospodarki cyfrowej. Austria zamierza prowadzić konsultacje na ten temat także na forum grupy G20 oraz Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Ponadto kontynuowane będą prace nad propozycją Komisji Europejskiej dotyczącą ustanowienia wspólnej podstawy obliczania podatków od osób prawnych.

Nowe wieloletnie ramy finansowe UE

W trakcie austriackiej prezydencji w Radzie UE będą się także toczyć negocjacje dotyczące wieloletnich ram finansowych UE na lata 2021-2027. Austria opowiada się za tym, aby w nowym budżecie uwzględnione zostały nowe wyzwania stojące przed UE (migracje, ochrona granic zewnętrznych, rozwój Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony, WPBiO). Podobnie jak inne państwa będące płatnikami netto, np. Dania, Holandia i Szwecja, Austria jest przeciwna zwiększaniu składek do nowego budżetu UE. Jak wielokrotnie podkreślał w ostatnich wypowiedziach kanclerz S. Kurz, w opinii austriackiego rządu UE musi być w nadchodzących latach bardziej oszczędna i wydajna. Wiedeń opowiada się za dokonaniem pogłębionej ewaluacji wydatków i głównych zobowiązań budżetowych UE. Przedstawiciele rządu Austrii wskazują w tym kontekście przede wszystkim na fundusze przeznaczane na politykę spójności i politykę rolną.

Reformy instytucjonalne UE

Według stanowiska austriackiego rządu UE powinna koncentrować się na najważniejszych problemach całej wspólnoty: pogłębieniu współpracy w dziedzinie polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obrony oraz polityki walutowej. Natomiast

szczegółowe problemy i zagadnienia, takie jak m.in. kwestie standardów socjalnych, powinny być raczej domeną państw i regionów, które mogą podejmować bardziej efektywne decyzje w tych obszarach.

Punktem wyjścia dyskusji powinno stać się – według rządu Austrii – sprawozdanie przygotowane na zlecenie Komisji Europejskiej przez specjalnie powołaną do tego celu „Grupę zadaniową ds. zasad pomocniczości, proporcjonalności” (*Task Force on Subsidiarity and Proportionality and „Doing Less More Efficiently”*). Współtworzą ją przedstawiciele Parlamentu Europejskiego, parlamentów narodowych i Komitetu Regionów. Zalecenia zawarte w sprawozdaniu mają dotyczyć usprawnienia stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz określenia obszarów polityki, w ramach których można oddelegować lub ostatecznie przekazać państwom członkowskim wykonywanie zadań, a także sposobów lepszego włączenia władz regionalnych i lokalnych w tworzenie polityki UE. Rząd Austrii planuje również zorganizowanie konferencji na wysokim szczeblu na temat subsydiarności.

W zakresie reform dotyczących funkcjonowania UE Austria, tak jak m.in. Francja i Niemcy, opowiada się za zmniejszeniem liczby członków Komisji Europejskiej.

*

Rząd Austrii, podobnie jak państwa z Północy UE, jest sceptycznie nastawiony do pomysłu utworzenia oddzielnego budżetu strefy euro oraz ustanowienia stanowiska ministra gospodarki i finansów dla całej UE. Sceptycyzm Austrii jest uwarunkowany przede wszystkim niechęcią wobec tworzenia nowych i zwiększania kompetencji istniejących instytucji UE. Spośród głównych elementów działań mających na celu wzmocnienie strefy euro największego zaangażowania ze strony Austrii można się spodziewać w kwestii dokończenia unii bankowej. Rząd Austrii ma w tej dziedzinie stanowisko bardzo zbliżone do stanowiska Niemiec. Z polskiego punktu widzenia stanowisko Austrii dotyczące przekształceń strefy euro jest korzystne, głównie z uwagi na to, że Wiedeń krytycznie zapatruje się na tworzenie nowych instrumentów i mechanizmów, które przyczyniałyby się do pogłębienia podziału między strefą euro a pozostałymi państwami członkowskimi.

Istnieją natomiast duże rozbieżności między dążeniami Austrii a polskimi interesami w kwestii nowych wieloletnich ram finansowych UE. Wiedeń w przeciwieństwie m.in. do rządów w Paryżu i Berlinie, jest niechętny propozycji zwiększenia składek do nowego budżetu przez państwa będące płatnikami netto. Można zakładać, że Austria będzie zabiegać o dokonanie większych cięć w dotychczasowych głównych wydatkach UE, na co wskazują m.in. postulaty dotyczące ewaluacji wydawania środków w niektórych obszarach. Nie jest to korzystne z polskiego punktu widzenia, ponieważ cięcia mogą dotknąć tych programów i dziedzin (polityka spójności, polityka rolna), z których Polska pozyskuje największą część środków unijnych.

W kwestii reform instytucjonalnych i sposobu funkcjonowania UE koncepcja Wiednia jest najbardziej zbieżna z czwartym scenariuszem dalszego rozwoju UE, zawartym w opublikowanej w 2017 r. przez Komisję Europejską Białej Księdze na temat przyszłości Europy. Scenariusz ten zakłada zacieśnienie współpracy oraz efektywniejsze niż dotąd egzekwowanie realizacji podejmowanych inicjatyw jedynie w takich

dziedzinach, jak wspólna polityka handlowa, wzmocnienie i stabilizacja strefy euro, polityka azylowa, ochrona granic zewnętrznych czy WPBiO. Z drugiej strony w scenariuszu tym zakłada się ograniczenie lub zaniechanie wspólnych działań w takich obszarach, jak polityka regionalna i zdrowie publiczne, a także polityka społeczna.

Tezy zawarte w tekście wyrażają jedynie opinie autora.

Tekst powstał w ramach Serii Specjalnej Biuletynów IZ przygotowanej w związku z prezydencją Austrii w Radzie Unii Europejskiej (1.07-31.12.2018).

Karol Janoś - analityk Instytutu Zachodniego, doktorant w Kolegium Ekonomiczno-Społecznym Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, zajmuje się polityką zagraniczną, bezpieczeństwem i obroną Niemiec.